

ΕΝΑΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ.

1. Πλησιάζουν τα Χριστούγεννα, η μεγάλη αυτή γιορτή της Χριστιανοσύνης, κι όχι μόνο της Ορθόδοξης, κι είναι ευκαιρία και πάλι να μιλήσουμε γι' αυτήν. Κι είναι αυτό με το οποίο θέλω να ξεκινήσουμε: πρέπει να έλθουν τα Χριστούγεννα για να κάνουμε λόγο γι' αυτά; Η χρονική δηλαδή συνάφεια μας «σπρώχνει» να αναφερθούμε στην εορτή;

Και αυτό βεβαίως. Πάντοτε μία εορτή είναι μία ευκαιρία να κατανοήσουμε το βάθος της, να διεισδύσουμε όσο είναι δυνατόν στη θεολογία της, συνεπώς να προκληθούμε για μια πιο συνειδητή βίωση της πίστης μας. Αλλά για την πίστη και την Εκκλησία μας, τα Χριστούγεννα είναι γεγονός αενάως βιούμενο από τούς Χριστιανούς, με την έννοια ότι η Εκκλησία μάς προκαλεί καθημερινά, πρωί και βράδυ, να τα θυμηθούμε και να τα ζήσουμε, αφού το θεμέλιο της πίστης μας είναι ο ίδιος ο Χριστός, συνεπώς και ο ερχομός Του μέσα στον κόσμο. Το ίδιο το Σύμβολο της Πίστεως, πέρα από τα άλλα, μας τοποθετεί ενώπιον του ερχομού του Θεού ως ανθρώπου στον κόσμο. «Τόν δι' ἡμᾶς τούς ἀνθρώπους καί διά τήν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν Οὐρανῶν καί σαρκωθέντα...».

2. Προκαλούμαστε, όπως είπατε, κάθε φορά που έρχεται η εορτή, προκαλούμαστε ακόμη περισσότερο καθημερινά, για τη βίωσή της και το βάθεμα της πίστης μας. Γιατί δεν το βλέπουμε τελικά στη ζωή των χρι-

στιανών; Διότι αυτό που επισημαίνουμε είναι κυρίως μία κυριαρχία του εμπορικού στοιχείου της εορτής ή το πολύ μία συναισθηματική προσέγγισή της – να θυμηθούμε τα παλαιά καλά παιδικά χρόνια μας – για να μην πούμε ότι για ορισμένους, λίγους ή πολλούς, (μιλάμε για «χριστιανούς»), η εορτή προσπερνάται αδιάφορα, ίσως από κάποιους και εχθρικά. Μήπως τελικά διαρκώς επιβεβαιώνουμε ότι το κεντρικό πρόβλημα των θεωρουμένων πιστών της Εκκλησίας είναι η εκκοσμίκευση, δηλαδή ο συσχηματισμός τους με τον αδιάφορο και άπιστο κόσμο, αντί του ορθού: της προσαρμογής του κόσμου στα της Εκκλησίας;

Πράγματι φαίνεται ότι η εκκοσμίκευση όπως λέμε είναι το κεντρικό πρόβλημα. Οι χριστιανοί δηλαδή ζούμε όπως όλοι οι άλλοι, αδιάφορα, έχοντας στο περιθώριο την πίστη και όχι στο κέντρο της ζωής μας, γεγονός που εξηγεί και τη μιζέρια των πολλών αυτών χριστιανών, την αδυναμία δηλαδή να ζήσουν τη χαρά που προσφέρει ο Χριστός στη ζωή του ανθρώπου. Και θα λέγαμε ότι αυτό συνιστά διαχρονικό πρόβλημα: παρουσιάζεται ήδη από την αρχή της ιστορικής εμφάνισης του χριστιανισμού, (βλ. απ. Παύλο: «μή συσχηματίζεσθαι τῷ αἰῶνι τούτῳ»), υπάρχει σήμερα και θα υπάρχει, νομίζω, όσο υπάρχει κόσμος μέχρι τη συντέλεια των αιώνων. Δεν είναι τυχαίο που ο Χριστός μιλούσε πάντοτε για το «μικρόν ποίμνιον», δεν είναι τυχαίο που ο ερχομός Του στον κόσμο έγινε «αντιληπτός» από συγκεκριμένους τύπους ανθρώπων, τους απλούς βοσκούς και τους αναζητητές της αλήθειας «μάγους»-αστρονόμους της μακρινής Περσίας. Με άλλα λόγια δεν τρέφουμε αυταπάτες για μία ριζική ή συνταρακτική αλλαγή του κόσμου που μπορεί να θεωρηθεί με έναν εξωτερικό τρόπο. Οι αλλαγές υπάρχουν και είναι συνταρακτικές, αλλά γίνονται στην καρδιά του ανθρώπου, εκεί που κερδίζεται η μάχη στην πάλη με τον Θεό.

3. Κρατάμε τους τύπους ανθρώπων για αργότερα. Να επανέλθουμε στην ίδια την εορτή, η οποία χαρακτηρίζεται ως «Μητρόπολις τῶν ἑορτῶν» από τον άγιο Ιωάννη Χρυσόστομο. Να εξηγήσουμε λίγο τον όρο, γιατί φανερώνει ότι η Γέννηση του Χριστού αποτελεί το κέντρο όλων των εορτών, κάτι που μάς φέρνει σε «αντίθεση» με την επικρατούσα άποψη ότι η Ανάσταση είναι η μεγαλύτερη όλων.

Η Ανάσταση είναι η μεγαλύτερη όλων, αφού ο Χριστός ήλθε «ἵνα ζῶν ἔχωμεν οἱ ἄνθρωποι καὶ περισσὸν ἔχωμεν», αλλά για να ἔλθει η Ανάσταση προηγήθηκε η Γέννηση. Είναι Μητρόπολη τα Χριστούγεννα,

γιατί όλα ξεκίνησαν από εκεί. Αλλά κι από την άλλη, αν δεν υπήρχε η Σταύρωση και η Ανάσταση δεν θα είχε νόημα και η Γέννηση του Χριστού. Όλα βέβαια είναι ενοποιημένα στον Χριστό, τίποτε δεν θεωρείται απόσπασματικό, γι' αυτό τελικώς το ένα παραπέμπει στο άλλο. Για παράδειγμα: μιλάμε για τη Γέννηση· κι έρχεται ήδη η εικόνα της Γεννήσεως να μας μιλήσει και για το πάθος του Χριστού: στην ορθόδοξη εικόνα η φάτνη είναι μία λάρνακα. Γιατί; Για να μας πει η Εκκλησία μας ότι ο Χριστός γεννάται με την προοπτική του Πάθους Του και βεβαίως και της Ανάστασής Του. Είναι αυτό που ήδη είχαν αναγγείλει οι προφήτες, οι οποίοι, σαν τον Ησαΐα, μιλούσαν για τον δούλο του Θεού τον Μεσσία, που «έδει παθεῖν», προκειμένου να σωθεί ο άνθρωπος.

4. Να σωθεί ο άνθρωπος. Τι σημαίνει σωτηρία; Γιατί λέμε πως ο Χριστός ήλθε για να μας σώσει. Ο λόγος των αγγέλων ήδη στους έκπληκτους ποιμένες της Βηθλεέμ αυτό διαμηνύει: «έτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτήρ».

Είναι το κρισιμότερο ερώτημα. Να μας σώσει ο Χριστός βεβαίως από τον θάνατο, (το τίμημα της αμαρτίας), βεβαίως από την ίδια την αμαρτία που σαν κεντρί έφερε τον θάνατο, βεβαίως από τον διάβολο, αλλά με έναν τρόπο όχι αρνητικό, αλλά πρωτίστως θετικό. Ο Χριστός δηλαδή μας σώζει από όλα αυτά τα αρνητικά, γιατί μας ενσωματώνει στον εαυτό Του, μας κάνει ένα με Εκείνον, μας δίνει τη δυνατότητα να σχετιστούμε και πάλι με τον Θεό, να δούμε κυριολεκτικά «Θεού πρόσωπο». Κι όχι παραπέμποντας τους ανθρώπους σε κάτι πέρα από Αυτόν, αλλά φέρνοντάς τους μέσα σ' Αυτόν για να βρουν τον Θεό Πατέρα. Θυμόμαστε την απάντηση του ίδιου του Κυρίου στον απόστολο Φίλιππο, ο οποίος του είπε με παράπονο: Κύριε, μας μιλάς συνεχώς για τον Πατέρα Θεό. Δείξε μας Τον Θεό και μας αρκεί. Κι ο Κύριος επίσης θα λέγαμε με παράπονο του απάντησε: Τόσο χρόνο είμαι μαζί σας, Φίλιππε, και δεν με γνώρισες; «Ο έωρακώς εμέ έώρακε τον Πατέρα». Με άλλα λόγια δεν υπάρχει άλλος τρόπος θέας του Θεού πέρα από τον Κύριο. Αυτός είναι η θύρα, η οποία βγάζει στη Βασιλεία του Θεού.

5. Οπότε έτσι αποκαλύπτεται και ποιος είναι τελικώς ο Χριστός. Όχι ένας δάσκαλος ή ένας σπουδαίος σοφός, έστω ένας ιδιαίτερα χαρισματούχος άνθρωπος, αλλά ο ίδιος ο Θεός που έγινε άνθρωπος.

Ακριβώς: ο Χριστός είναι, όπως φανερώνεται, ο «Εμμανουήλ», «ὁ Θεός μεθ' ἡμῶν». Τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος χωρίς αμαρτία. Και πρέπει να τονίζουμε το τελευταίο, το «χωρίς αμαρτίας», διότι η αμαρτία δεν ανήκει στη φυσιολογία του ανθρώπου – δεν δημιουργήθηκε για να αμαρτάνει ο άνθρωπος. Η αμαρτία ήλθε ως αποτέλεσμα της κακής χρήσης ελευθερίας του ανθρώπου. Κι αυτή έφερε όλα τα αρνητικά επακόλουθα, τη φθορά και τον θάνατο, μια ζωή κόλασης θα λέγαμε στη ζωή του ανθρώπου. Ο Θεός λοιπόν έρχεται στον κόσμο και γίνεται αληθινός άνθρωπος, προκειμένου τον άνθρωπο να τον πάρει από την κατάσταση, όπως είπαμε, του σκότους και της αμαρτίας και να τον κάνει κι αυτόν Θεό. Οι Πατέρες της Εκκλησίας μας επιμένουν πολύ σ' αυτήν την αλήθεια, γιατί αποτελεί το κρισιμότερο στοιχείο από τον ερχομό του Θεού. Λέει για παράδειγμα ο μέγας Αθανάσιος: «Ὁ τοῦ Θεοῦ Λόγος ἐνηνθρώπησεν, ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν». Κι η ορθόδοξη υμνογραφία μας στοιχώντας ακριβώς πάνω σ' αυτό θα το πει με έναν εμμελή τρόπο: «Ἄνθρωπος γίνεται Θεός, ἵνα Θεόν τόν ἄνθρωπον ἀπεργάσηται».

6. Αυτό παραπέμπει στον τρόπο δημιουργίας του ανθρώπου. Διαβάζουμε από την Π. Διαθήκη ήδη ότι ο Θεός δημιουργεί τον άνθρωπο «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Αὐτοῦ». Του δημιουργεί τις βάσεις και του θέτει ως προοπτική την ομοίωσή του με Εκείνον, αυτό που οι Πατέρες μας το ονομάζουν θέωση.

Πράγματι πρόκειται για τη σημαντικότερη, νομίζουμε, ανθρωπολογική αλήθεια που έχει εκφραστεί ποτέ. Παλεύουν αιώνες οι άνθρωποι, μέσα από τη θρησκεία, μέσα από τη φιλοσοφία, μέσα από τη θεοσοφία, να δουν ποιος είναι τελικά ο άνθρωπος. Γιατί ανάλογα με το τι είναι διαμορφώνεται και ο αντίστοιχος τρόπος ζωής του μέσα στον κόσμο. Λοιπόν ο λόγος του Θεού απαρχής τονίζει ό,τι υψηλότερο έχει ακουστεί για τον άνθρωπο: ο Θεός δημιουργεί τον άνθρωπο «κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Αὐτοῦ». Κι εξηγούν οι άγιοί μας ότι μιλώντας για την εικόνα αναφερόμαστε στην προίκα που ο Θεός έδωσε στον άνθρωπο, όλα εκείνα τα χαρίσματα δηλαδή, που καλλιεργώντας τα θα έφτανε εν υπακοή προς Εκείνον στον σκοπό του που είναι το «καθ' ὁμοίωσιν». Ο Μ. Βασίλειος αυτήν τη σύνδεση μεταξύ εικόνας και ομοίωσης μάς τη δίνει με το παράδειγμα του καρπού πού φύεται και γίνεται δένδρο. Ο άνθρωπος δη-

λαδή δημιουργείται από τον Θεό με μια δυναμική τεράστια, που τον κάνει να φτάσει να γίνει κι αυτός, όπως είπαμε, ένας δεύτερος Θεός στον κόσμο. Θεός βεβαίως κατά χάριν όπως λέμε κι όχι βεβαίως κατ' ουσίαν.

Αλλά θα είναι καλό να κάνουμε την εξής παρατήρηση επίσης στο «κατ' εικόνα». Ο άνθρωπος δηλώνεται πως δεν είναι εικόνα του Θεού, αλλά δημιουργημένος κατ'εικόνα. Δεν είναι χωρίς σημασία τούτο. Γιατί η εικόνα η αληθινή του Θεού, ως Θεός ομοούσιος Αυτώ, είναι ο ίδιος ο Χριστός, το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος. «Αὐτός ἐστιν ἡ εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου», θά σημειώσει ο απ. Παύλος. Τι σημαίνει αυτό; Ότι ο άνθρωπος είναι φτιαγμένος σύμφωνα με την εικόνα του Χριστού, συνεπώς είναι χριστοειδής με προοπτική να γίνει κι αυτός Χριστός. Το καθ' ομοίωσιν λοιπόν γίνεται έτσι πιο συγκεκριμένο: όχι γενικά και αόριστα να γίνει Θεός, αλλά να γίνει Χριστός. Έτσι καταλαβαίνουμε και αυτό που λέει και πάλι για παράδειγμα ο απ. Παύλος όταν σημειώνει ότι προοπτική μας είναι το «μορφωθῆναι Χριστόν ἐν ἡμῖν» ή όταν λέει πως πρέπει να φτάσουμε να γίνει ολοκληρωμένοι σαν τον Χριστό, γιατί Αυτός είναι ο άρτιος άνθρωπος. «Μέχρις οὔ καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ».

7. Οι σκέψεις αυτές θυμίζουν μια «περίεργη» θεολογία ορισμένων Πατέρων, ότι δηλαδή ο Θεός θα ερχόταν στον κόσμο ανεξάρτητα από την πτώση του ανθρώπου στην αμαρτία. Να μας πείτε λίγα επ' αυτού;

Όντως, υπάρχουν ουκ ολίγοι Πατέρες που αρέσκονται ακριβώς σ' αυτή τη θεολογία, η οποία δεν είναι άσχετη προς τη θεολογία της ίδιας της Αγίας Γραφής. Λένε δηλαδή, σαν τον άγιο Μάξιμο τον ομολογητή για παράδειγμα, ότι ήδη η δημιουργία του ανθρώπου κατ' εικόνα Θεού δηλώνει τον ερχομό Του απαρχής, αφού ο Χριστός είναι η εικόνα κι εμείς δημιουργηθήκαμε σύμφωνα με Εκείνου την εικόνα. Ο Θεός δηλαδή δημιουργεί τον άνθρωπο με βάση το πρωτότυπο, τον σαρκωμένο Υιό Του, επομένως υπάρχει μια εκ των προτέρων απόφαση του ερχομού Του στον κόσμο. Ο άγιος Μάξιμος μάλιστα γίνεται πιο σαφής: μιλάει για δύο φάσεις στο σχέδιο του Θεού για τον άνθρωπο· την πρώτη της δημιουργίας, η οποία κατ' αυτόν τελειώνει με τον ερχομό του Χριστού, της ένανθρώπησης του Θεού ως ανθρώπου· και η δεύτερη, η οποία ξεκινά με την άνοδο της ανθρωπότητας εν Χριστώ πια για την ένταξή της στη Βασιλεία του Θεού.

Κι αυτό θα πει περαιτέρω ότι τελικώς ο σκοπός της ενανθρώπισης αυτής του Θεού καταλήγει στην κοινωνία από τον πιστό άνθρωπο του σώματος και του αίματος του Χριστού στην Εκκλησία, γιατί εκεί στη Θεία Λειτουργία με την προσφορά του σώματος και του αίματος του Χριστού συνεχίζεται η ενσάρκωση του Θεού, με αποτέλεσμα βεβαίως να κατανοεί κανείς ότι χωρίς ετοιμασία για τη Θεία Κοινωνία, ο άνθρωπος δεν γιορτάζει Χριστούγεννα κι ούτε βεβαίως κατανοεί τίποτε από τη Μητρόπολη αυτή των εορτών.

8. Όμως να πούμε ότι η Εκκλησία μας τελικώς πορεύεται με βάση τα γεγονότα. Η θεολογία της είναι θεολογία γεγονότων και όχι στοχαστικών παρατηρήσεων. Γι' αυτό και στο Σύμβολο της Πίστεως ομολογούμε ότι ο Χριστός «κατήλθε δι' ημάς τούς ανθρώπους και δια την ημετέραν σωτηρίαν».

Ναι, πράγματι, είναι αλήθεια αυτό, αλλά το ένα δεν αναιρεί το άλλο. Η Εκκλησία μάς προσγειώνει σ' αυτό που συνέβη: την πτώση του ανθρώπου στην αμαρτία, αλλά από την άλλη έρχεται και μας φωτίζει σε κάτι γενικότερο και καθολικότερο, βασισμένη όμως και πάλι στα δεδομένα της Γραφής. Δεν υπάρχει περίπτωση να πούνε κάτι οι Πατέρες μας εκτός της Αγίας Γραφής. Κι αν κάποτε ειπώθηκε κάτι από αυτούς εκτός Γραφής, ήταν γιατί η Εκκλησία δεν είχε καθορίσει ακόμη την πίστη της συγκεκριμένα μέσα από τις Συνόδους, οπότε διατύπωσαν κάτι που ενδεχομένως θεωρείται θεολογούμενο ή και εσφαλμένο. Γιατί θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι τους αγίους Πατέρες τους έχουμε τόσο ψηλά στη συνείδησή μας, αλλά πιστεύουμε ότι εκεί εκφράστηκε από αυτούς η αλήθεια, όταν συμφωνούν όλοι σε κάτι, αυτό που ονομάζουμε «consensus Patrum», συμφωνία Πατέρων.

Είπαμε όμως ότι η συγκεκριμένη θεολογία περί του ερχομού του Θεού ως ανθρώπου ανεξάρτητα και από την πτώση του δεν αναιρεί τα γεγονότα της ανθρώπινης ιστορίας, απλώς τα θέτει σε έναν ευρύτερο προβληματισμό. Γιατί, για να ξανατονίσουμε, ο Θεός ενανθρωπίζεται για να πάρει τον άνθρωπο, να τον εντάξει μέσα Του, να τον θεραπεύσει, να του δώσει και πάλι τη δυνατότητα να ξαναβρεί τον δρόμο του – τη ζωή μέσα στη Βασιλεία του Θεού – να ζήσει ως ένας Θεός στον κόσμο τούτο. Αυτό δεν είναι οι άγιοί μας; Κατά χάρη Θεοί, άνθρωποι δηλαδή που πήραν στα σοβαρά την πίστη τους, την ενεργοποίησαν στη ζωή τους κι

άφησαν τον Χριστό να φανερωθεί μέσα από την καθαρή καρδιά τους – στο πρόσωπό του «διαβάζουμε» την παρουσία του Χριστού.

9. Πολλά σημεία μένουν αδιευκρίνιστα. Για παράδειγμα: Ο Θεός έγινε άνθρωπος. Τι άνθρωπος; Γιατί υπήρξαν φωνές ήδη από την αρχή του χριστιανισμού ότι φάνηκε ως άνθρωπος, σαν μία οπτασία δηλαδή ανθρώπου, και δεν έγινε πραγματικός και αληθινός άνθρωπος. Ή ότι ήλθε στον κόσμο σαν μία παρένθεση στη ζωή Του.

Πρόκειται για τον λεγόμενο δοκητισμό: άνθρωποι με φιλοσοφικές και θεοσοφικές απόψεις ανατολικών θρησκειών, οι οποίοι αρνούσαν την πραγματικότητα της σάρκωσης, γιατί θεωρούσαν ότι η ύλη, συνεπώς και το σώμα, είναι κάτι κακό, πώς λοιπόν ο Θεός είναι δυνατόν να πάρει κάτι κακό; Εδώ η Εκκλησία μας αγωνίστηκε «έως θανάτου υπέρ τῆς ἀληθείας», για να κρατήσει καθαρή και ανόθευτη την εικόνα του Χριστού ως του Θεού που σαρκώθηκε και έγινε πραγματικός και αληθινός άνθρωπος, ακο-λουθώντας όλες τις φάσεις της ανθρώπινης ζωής, απλώς μόνον «χωρίς ἁμαρτίας», όπως αναφέραμε και παραπάνω· κι ακόμη: ότι την ανθρωπότητά Του την κράτησε για πάντα – η ανάληψή Του έγινε με την ανθρώπινη φύση Του. Κι ήταν τόσο απόλυτη η Εκκλησία – γιατί μία παρεκτροπή κι αλλοίωση από την αλήθεια θα σήμαινε ότι διακυβεύεται η σωτηρία του ανθρώπου – ώστε την πραγματικότητα της σάρκωσης τη θεώρησε ως το μοναδικό θα λέγαμε κριτήριο για το αν κάποιος είναι χριστιανός ή όχι. Απλώς μόνο να θυμηθούμε τα λόγια του αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στην Α΄ Καθολική επιστολή του: «Πᾶς μή ὁμολογῶν Ἰησοῦν Χριστόν ἐν σαρκί ἐληλυθότα ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστιν. Καί πᾶς ὁ ὁμολογῶν Ἰησοῦν Χριστόν ἐν σαρκί ἐληλυθότα ἐκ τοῦ Θεοῦ ἔστιν». Στα της πίστεως δεν μπορεί να παίζει κανείς – ή δέχεσαι τον Χριστό, όπως φανερώθηκε, ή τον αρνείσαι, που θα πει ότι γίνεσαι αντίπαλός Του. «Ὁ μή ὢν μετ’ ἐμοῦ κατ’ ἐμοῦ ἔστι».

Ο Χριστός λοιπόν έγινε πραγματικός και αληθινός άνθρωπος, ως ένας από εμάς, αλλά με την παρατήρηση ότι δεν έπαψε ποτέ να είναι και Θεός. Είναι ο «Εμμανουήλ», ο Θεός μαζί μας. Θεός και άνθρωπος. Κι όχι σαν ένα είδος κένταυρου, μισός άνθρωπος μισός άλογο, αλλά ενωμένη η ανθρώπινη φύση Του καθ’ υπόσταση όπως λέμε με τη θεϊκή Του φύση. Τι θα πει αυτό; Ο Υιός και Λόγος του Θεού σαρκώνεται και προσλαμβάνει την ανθρώπινη φύση, σώμα και ψυχή, εντάσσοντάς την μέσα στη θεϊκή

Του προσωπικότητα, ενωμένη επομένως η ανθρώπινη φύση Του «ἀτρέπτως, ἀσυγχύτως, ἀχωρίστως, ἀδιαιρέτως» με τη θεϊκή Του φύση. Με άλλα λόγια, ο Χριστός ενώ έχει δύο φύσεις, τη θεία και την ανθρώπινη, δεν έχει δύο προσωπικότητες. Η προσωπικότητά Του είναι μία κι αυτή είναι η θεϊκή. Κι εμείς οι πιστοί, που Τον πιστεύουμε και Τον ζούμε μέσα στην Εκκλησία, γιατί βαπτιστήκαμε στο άγιο όνομά Του κι ενταχτήκαμε μέσα στην ανθρώπινη φύση Του, Τον λατρεύουμε και Τον έχουμε Θεό μας, χωρίς να γινόμαστε ανθρωπολάτρες, δηλαδή ειδωλολάτρες.

Πρέπει να πούμε ότι αυτά που λέμε, κι άλλα βεβαίως, μας τα λέει η Εκκλησία μας μέσα από την υμνολογία της. Δεν πρόκειται για κείμενα δυσπρόσιτα ή αντικείμενα μελέτης κάποιων θεολόγων που ξεσκονίζουν τις βιβλιοθήκες. Τα ψάλλει η Εκκλησία, τα τραγουδάει δηλαδή, ώστε και ο πιο απλός άνθρωπος να γίνει μέτοχος των φοβερών αυτών αληθειών που σχετίζονται με το νόημα της ζωής του και την αιώνια προοπτική του. Για παράδειγμα ακούμε, όχι μόνο τα Χριστούγεννα, αλλά πάντοτε όλο τον χρόνο στις ακολουθίες της Εκκλησίας, ότι ο Χριστός είναι «διπλοῦς τήν φύσιν, ἀλλ' οὐ τήν ὑπόστασιν». Είναι αυτό που λέμε: είναι διπλός στη φύση Του, Θεός και άνθρωπος, όχι όμως με διπλή προσωπικότητα. Μία η προσωπικότητα του Χριστού, η του Θεού Λόγου. Προσπάθησε ένας αιρεσιάρχης, ο Νεστόριος, να πει ότι ο Χριστός ήταν μεμονωμένα και άνθρωπος με δική του προσωπικότητα, αλλά αλλοίωσε την πίστη. Είπε δηλαδή ότι ο Χριστός γεννήθηκε από την Παναγία ως άνθρωπος, (γι' αυτό και Χριστοτόκο και ανθρωποτόκο την ονόμαζε), και έπειτα ήλθε ο Θεός Λόγος στον άνθρωπο Χριστό. Και η Εκκλησία είδε αμέσως τον κίνδυνο: αν ο Θεός Λόγος ήλθε στον άνθρωπο Χριστό, τότε αν σώθηκε κάποιος, αυτός είναι μόνον ο άνθρωπος Χριστός και όχι η ανθρώπινη φύση γενικά. Το κριτήριο δηλαδή πάντοτε της Εκκλησίας, που λειτουργούσε και λειτουργεί αενάως μέσα από τις Οικουμενικές Συνόδους, είναι σωτηριολογικό: αυτό που λέμε τι σημασία έχει για τον άνθρωπο; Σώζεται ο άνθρωπος ή όχι; Δηλαδή βλέπει Θεού πρόσωπο ή το χάνει μέσα στις νεφέλες των ανθρώπινων λογισμών;

10. Πρέπει σιγά σιγά να τελειώνουμε. Καταλαβαίνουμε ότι η θεολογία της Εκκλησίας για τα Χριστούγεννα είναι τεράστια, δεν μπορούμε να πούμε τα πάντα εδώ – ελπίζουμε να φωτίζουμε και όχι να συσκοτίζουμε τη θεολογία αυτή – γι' αυτό να μας σχολιάσετε δύο πράγματα που αναφέρθηκαν στη συζήτησή μας: Πρώτον· για τη θεία Κοινωνία ως ενερ-

γοποίηση της ενανθρώπισης του Θεού μας. Δεύτερον· για τους τύπους ανθρώπους που τελικά δέχονται το υπερφυές αυτό μυστήριο της πίστεως, αφού μιλήσατε για τους ποιμένες και τους μάγους της Ανατολής.

Η Θεία Κοινωνία είπαμε ως προσφορά του σώματος και του αίματος του Χριστού, κατά πώς Εκείνος ο Χριστός μας το καθόρισε, όντως αποτελεί την κατεξοχήν ενεργοποίηση της σάρκωσης του Θεού στη δική μας ζωή. Αυτό που είναι ο Χριστός θέλησε να το διαιωνίσει μέσα στο ζωντανό σώμα Του, την Εκκλησία, κι είπε μάλιστα τον φοβερό λόγο ότι αν κανείς δεν φάει το σώμα Του και δεν πει το αίμα Του, ζωή μέσα του δεν έχει. Χριστιανός σημαίνει άνθρωπος που πιστεύει στον Χριστό ως Θεό και άνθρωπο, που είναι βαπτισμένος και μέλος συνεπώς Χριστού, κλαδί στο δέντρο Εκείνου, που κρατιέται, τρέφεται και αυξάνει με τη συμμετοχή του σώματος και του αίματός Του. Χριστιανός δηλαδή που γιορτάζει Χριστούγεννα χωρίς Χριστό καταλαβαίνουμε ότι δεν υφίσταται, είναι παραλογισμός. Αλλά η συμμετοχή μας αυτή δεν είναι απροϋπόθετη. Απαιτείται για να λειτουργήσει σωστά η παρεχόμενη από τον Χριστό χάρη των μυστηρίων Του ο άνθρωπος να είναι έτοιμος για κάτι τέτοιο. Και το έτοιμος δεν σημαίνει ασφαλώς αναμαρτησία, που ανθρωπίνως δεν υφίσταται, αλλά έτοιμος πάντοτε για μετάνοια. Και μετάνοια σημαίνει να αναγνωρίζω τις αμαρτίες μου, να μετανοώ γι' αυτές, να τις εξομολογούμαι, να προσπαθώ να μην τις ξανακάνω, στρεφόμενος πάντοτε προς τον Χριστό και το άγιο θέλημά Του. Γιατί πρέπει να πούμε ότι η υπέρβαση των αμαρτιών μας γίνεται καλύτερα με τον τρόπο που υπεδείκνυε στα νεώτερα χρόνια ο άγιος Πορφύριος: όχι με τον σκληρό και αιματηρό τρόπο της πάλης κατά του κακού, αλλά με τον απαλό και αναίμακτο και εύκολο, της στροφής σε κάθε πρόβλημα προς τον Χριστό – ό,τι συνιστούσε ο απόστολος Παύλος: «νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τό κακόν».

Κι από την άλλη στο δεύτερο ερώτημα: μία τέτοια πίστη και απόδοχή του Χριστού είναι η πίστη που βλέπουμε στους τύπους ανθρώπων που βρέθηκαν κοντά όταν γεννήθηκε ο Χριστός: στους απλούς βοσκούς της Βηθλεέμ και στους αναζητητές μάγους-αστρονόμους της εποχής εκείνης της μακρινής Περσίας. Στα πρόσωπα αυτών πράγματι ψαύουμε το ποιοι άνθρωποι γεύονται το μυστήριο της Γέννησης του Χριστού: οι άνθρωποι με την ανοικτή και απονήρευτη καρδιά· οι άνθρωποι οι οποίοι αναζητούν την αλήθεια. Διαφορετική προσέγγιση μάλλον εκβάλλει σε λάθος αποτέλεσμα. Μας το λέει και τόσο όμορφο και πάλι η υμνολογία

της Εκκλησίας: «Οὐ φέρει τό μυστήριον ἔρευναν· πίστει μόνη τοῦτο πάντες δοξάζομεν». Αν δηλαδή η λογική μας πάει μπροστά και τίθεται ως κριτήριο του μυστηρίου, δυστυχώς δεν πρόκειται να νιώσουμε τίποτε – τα Χριστούγεννα θα λειτουργούν ως κάτι, στην καλύτερη περίπτωση, ενοχλητικό. Αν όμως τα προσεγγίσουμε με μια παιδική απλότητα ή με την εναγώνια κραυγή αναζήτησης της αλήθειας, τότε θα αρχίσουν να μας αποκαλύπτονται. Μακάρι να ανήκουμε σ' αυτές τις περιπτώσεις και αυτό να αποτελεί την προσευχή μας.

Πηγή : <http://aktines.blogspot.com>.